

ומסקינן: והילכתא בכולהו, אף על גב דלית ליה משתעבד, כיון דאיכא חדא למעליותא.

בר מערב דכתובה, דאף על גב דאית ליה נכסי לבעל לא משתעבד.

ומפרשינן: מאי טעמא, מצוה הוא דעבד, הערב, כי על ידו נישאו, ולא מידי חסרה. [מאומה לא נחסרה מחמתו] (1)

עתה שבה הגמרא, לדברי מר זוטרא, הסובר: כתובת אשה מבעלה בכינונית, ורק מיתומים גובה היא בזיבורית.

אמר רבינא: תא שמע דלא כמר זוטרא, מעיקרא דתקנתין [מן הטעם הניתן לשורש התקנה] שכתובה בזיבורית:

הרי שנינו בברייתא [לעיל מט ב]: אמר רבי שמעון: מפני מה אמרו כתובת אשה

בזיבורית, שיותר ממה שהאיש רוצה לישא, אשה רוצה לינשא.

ואי סלקא דעתך, כתובת אשה בזיבורית מיתמי בלבד, כי חסו חכמים על היתומים, אם כן, הרי טעמא דהאי דינא משום דיתמי הוא, ולא משום שהאשה רוצה להנשא! (2)

ומסקינן: אכן, תיובתא דמר זוטרא, מהך ברייתא, תיובתא היא.

אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן משמיה דרב נחמן: שטר חוב [מלוה] היוצא על היתומין, גובה מן הזיבורית, כמו ששנינו: "אין נפרעין מנכסי יתומין אלא מן הזיבורית".

ולא בסתם הלואה בלבד אמרו אלא אף על פי שכתוב בו שבה, כלומר שכתב למלוה בשטר לגבות מן העידיה, בכל זאת אינו

פיו, היות שאינה מוציאה ממון.

ב. וכל זה לענין חיוב הכתובה עצמה, אבל מה שהוציאה האשה ממון, כגון שהכניסה לו נכסי מלוג ונכסי צאן ברזל משתעבד הערב לשלם, ראה בתוספות הרא"ש.

1. שני טעמים נאמרו כאן, ומשמע שאם יחסר טעם אחד, כגון, שנעשה ערב לכתובה אחרי הנישואין, או שנעשה ערב לממון שהכניסה לו, הרי הוא משתעבד, ראה בתוספות. [ולמאן דאמר בערב דלוה דוקא אם אית ליה נכסי, מסתבר דהוא הדין נמי הכא]. ועיין רש"י [לעיל מט ב] שהשמיט את הטעם של "מצוה הוא דעבד".

וראה ברשב"ם [בבא בתרא קע"ד בד"ה מצוה הוא דעבד]: "המשדך בזיווגן אין דעתו לפרוע הערבות, אבל מתכוין לזווגן, שעל ידי ערבות זו מתרצין, ולא מידי חסרה לאשה, דהא טב למיתב טן דו, ולטובה נתכוין".

ונראה לבאר: מה שאמרו "מצוה הוא דעבד" אינו סיבה לכך שאינו משתעבד, אלא נתינת טעם, לשם מה אמר שהוא ערב, ואם כן, לענין אם דעתו להשתעבד, אין כאן אלא חילוק אחד בין מלוה לבין כתובה, "לאו מידי חסרה".

ומה שכתב רשב"ם "טב למיתב טן דו", ולא כתב "שלא הוציאה כלום משלה" כמו שכתב רש"י, יש לומר, כי הרי אשה משועבדת לבעלה בכמה עניינים, ורק מחמת מה דטב לה למיתב טן דו, נחשב הדבר כטובה בשבילה.

2. כי טעם זה שייך "מיניה", כדי שלא נאמר משום "חינא" לתקן לה בכינונית, אבל לגבי יתמי הרי אף במקום "חינא" גובה בזיבורית, כמו שבמקום "נעילת דלת" גובה בעל חוב מיתמי בזיבורית — פני יהושע. [וראה שם ובתפארת יעקב מה שכתבו בישוב דעת מר זוטרא].